

Lange termijn trends in onderwijsmobiliteit

Maarten L. Buis

Institut für Soziologie
Eberhard Karls Universität Tübingen
<http://www.maartenbuis.nl>

Inleiding

- ▶ Hoe is de samenhang tussen vader's beroepsstatus en de hoogst behaalde opleiding van zijn kinderen veranderd in Nederland over de cohorten 1912–1988?
- ▶ Tot nog toe is voornamelijk een lineaire neerwaartse trend gevonden.
- ▶ In deze presentatie wordt gezocht naar:
 - ▶ Perioden van positieve en negatieve trends
 - ▶ Perioden waarin de trend veranderde
 - ▶ Plotselinge veranderingen als gevolg van concrete historische gebeurtenissen: de Tweede Wereldoorlog en de Mammoetwet

Verwachtingen

- ▶ De dominante trend in onderwijsongelijkheid is negatief
- ▶ Voor recente cohorte zwakt van deze trend
- ▶ Een toename van ongelijkheid gedurende WOII
- ▶ Een afname van ongelijkheid na invoering Mammoetwet

Waarom is er tot nog toe geen niet-lineaire trend gevonden?

- ▶ Dit kan het resultaat zijn van methodologische problemen in eerder onderzoek.
- ▶ Hierin is geprobeerd de mogelijke niet-lineariteit te vangen door middel van:
 - ▶ een set dummy-variabelen, wat gepaard kan gaan met gebrekkig onderscheidingsvermogen (power), of
 - ▶ een kwadratische term, wat weer te restrictief kan zijn.
- ▶ In deze presentatie gebruik ik een methode (fractionele polynomen) die flexibeler is dan een kwadratische term, maar toch meer onderscheidings vermogen heeft dan een set van dummies.

Fractionele Polynomen

- ▶ Een polynoom: $\beta_1 x + \beta_2 x^2 + \beta_3 x^3 \dots$
- ▶ Een fractionele polynoom: $\beta_1 x^{(p1)} + \beta_2 x^{(p2)} + \beta_3 x^{(p3)} \dots$

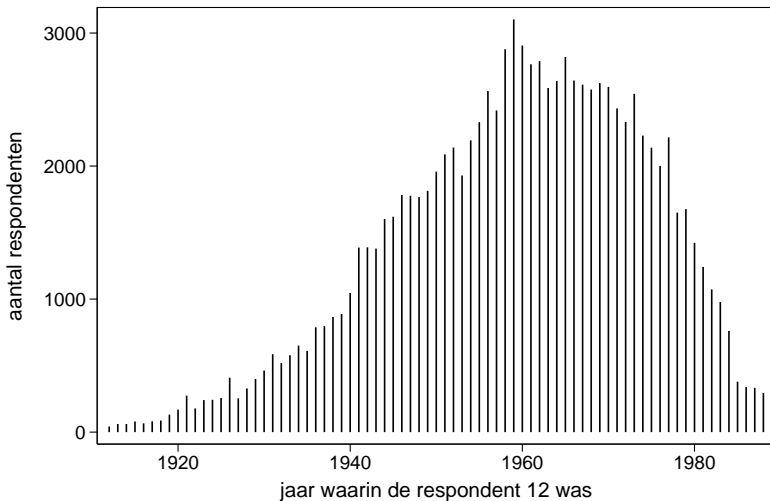
$$x^{(p)} = \begin{cases} x^p & \text{if } p \neq 0 \\ \ln(x) & \text{if } p = 0 \end{cases}$$

- ▶ (p) wordt gekozen uit een lijst (-2,-1,-.5,0,.5,1,2,3)
- ▶ Als p twee keer voorkomt dan is de tweede term $x^p \ln(x)$
- ▶ Als p drie keer voorkomt dan is de derde term $x^p \ln(x) \ln(x)$, etc.
- ▶ Veranderingen over cohorten worden gemodeleerd met vierde graads fractionele polynoom:
- ▶ 330 verschillende modellen, waarvan de best passende wordt gekozen.

Data

- ▶ Het Nederlandse deel van de International Stratification and Mobility File.
- ▶ 54 enquêtes gehouden tussen 1958 and 2006, 86.581 respondenten.
- ▶ Opleiding gemeten naar hoogst behaalde opleiding, geschaald volgens Buis (2010, hoofdstuk 3).
- ▶ Vaders beroepsstatus gemeten in ISEI.
- ▶ Zowel opleiding als beroepsstatus zijn gestandaardiseerd.
- ▶ Cohort is gemeten door middel van het jaar waarin de respondent 12 is.

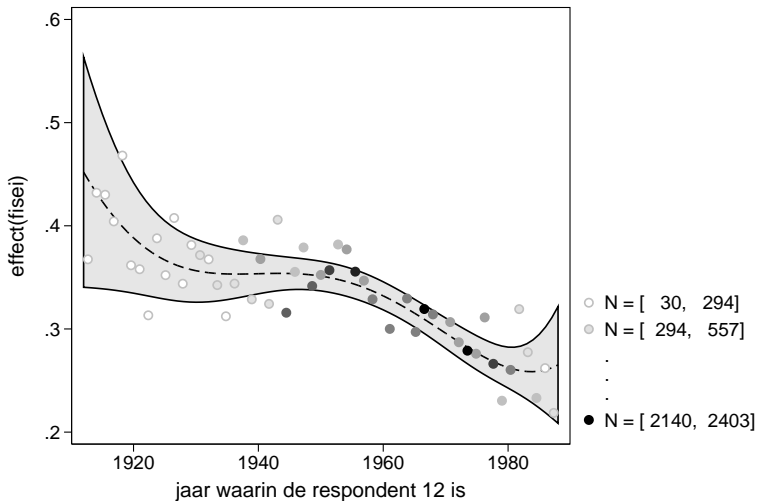
Aantal respondenten per cohort

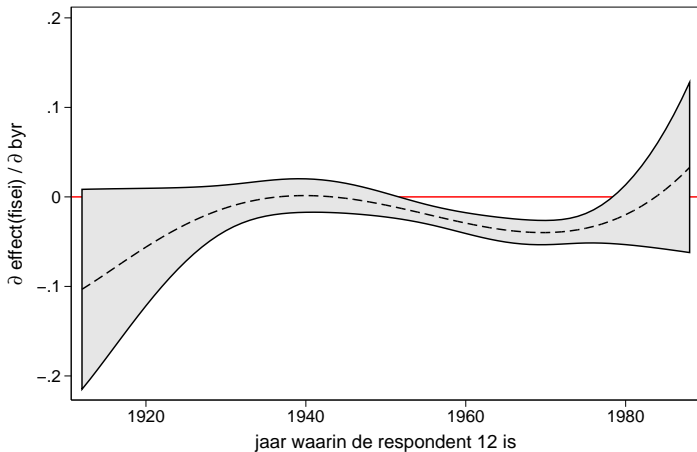
Aanwezigheid van cohorten in enquêtes

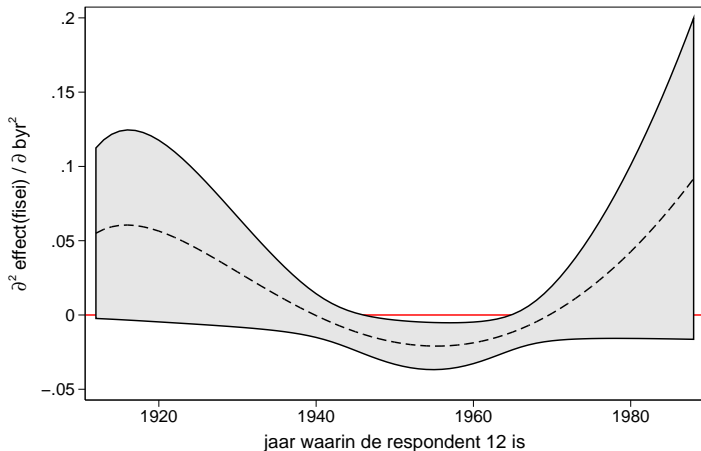
Effect vader's beroep op opleiding van dochters

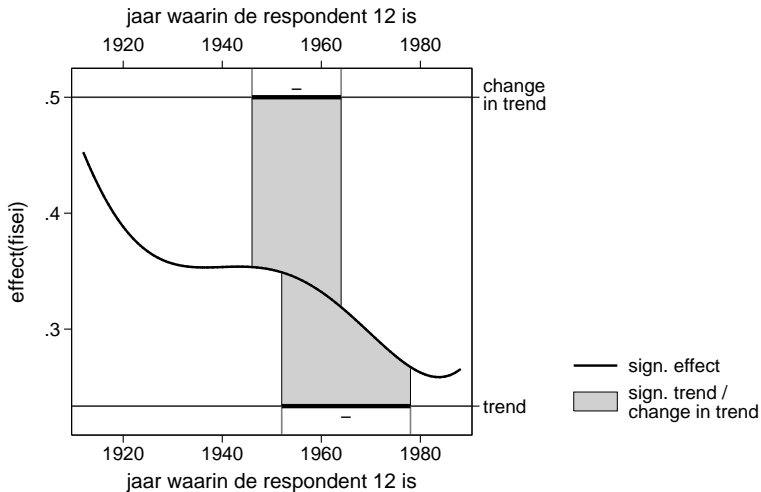
Trend in effect vader's beroep op opleiding van dochters

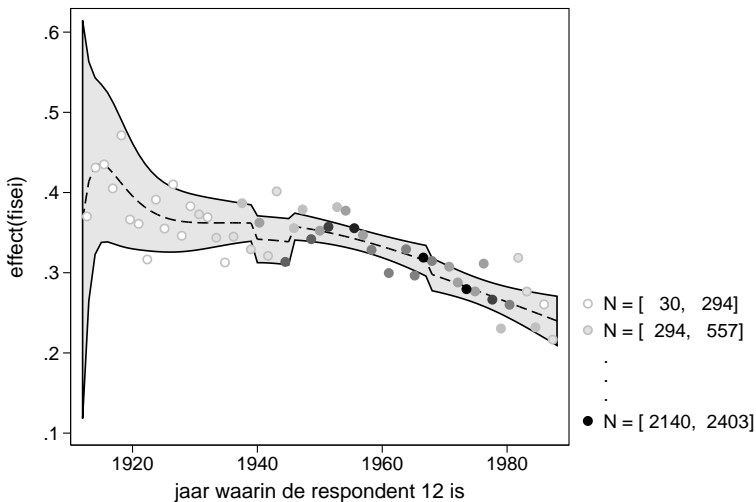
Verandering in trend in effect vader's beroep op opleiding van dochters

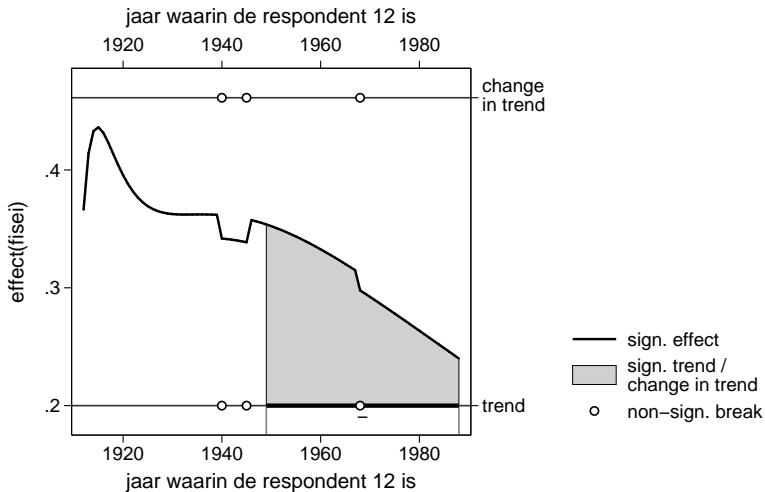
Effect vader's beroep op opleiding van dochters

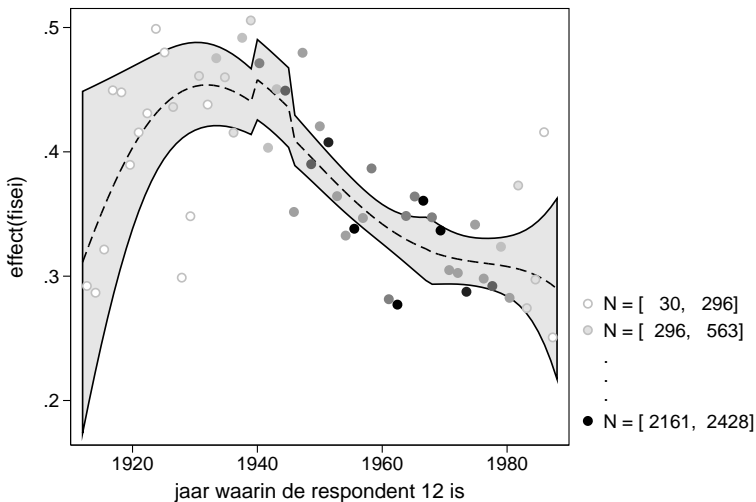
Effect vader's beroep op opleiding van dochters

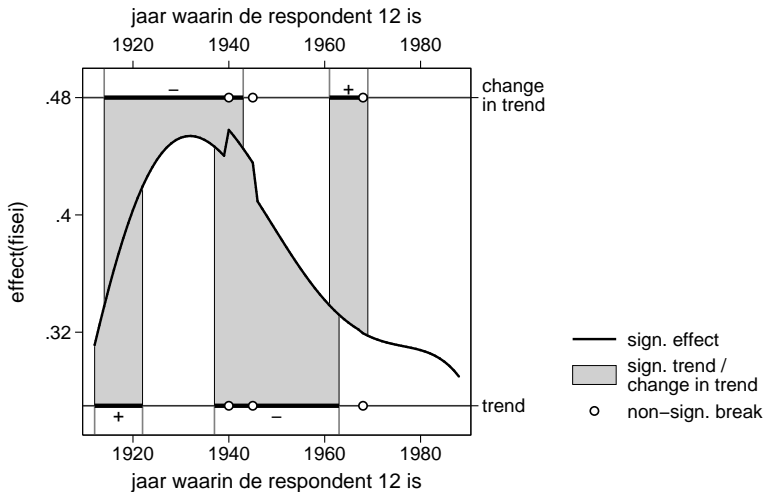
Effect vader's beroep op opleiding van dochters

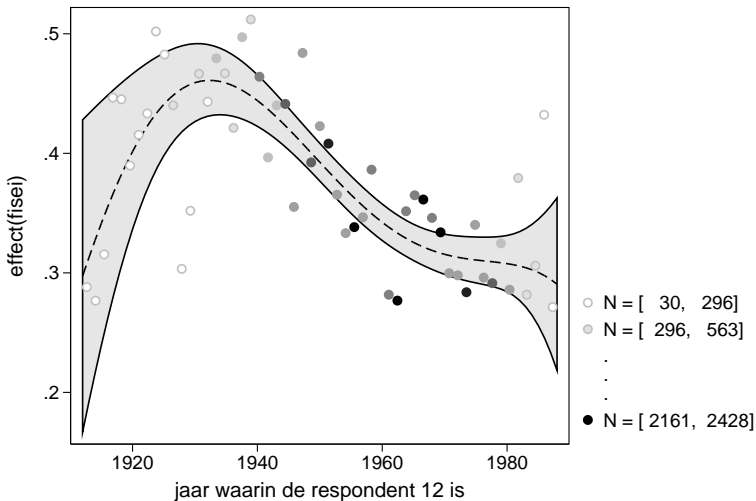
Effect vader's beroep op opleiding van zonen

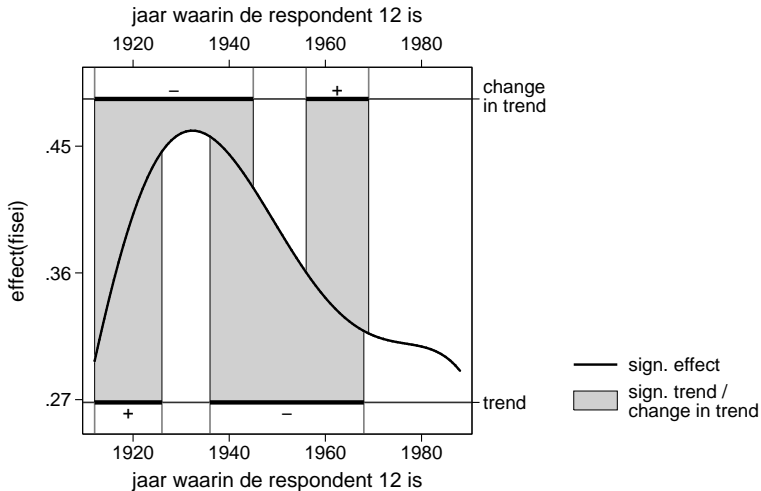
Effect vader's beroep op opleiding van zonen

Effect vader's beroep op opleiding van zonen

Effect vader's beroep op opleiding van zonen

Conclusies

	trend		verandering in trend	
	positief	negatief	positief	negatief
mannen zonder sprong	1912–1926	1936–1968	1956–1969	1912–1945
mannen met sprong	1912–1922	1937–1963	1961–1969	1914–1943
vrouwen zonder sprong		1952–1978		1946–1964
vrouwen met sprong		1949–1988		

- ▶ De dominante trend in onderwijsongelijkheid is negatief
 - ▶ **Bevestigd**
- ▶ Voor recente cohorte zwakt van deze trend
 - ▶ **Bevestigd voor mannen, maar niet voor vrouwen**
- ▶ Een toename van ongelijkheid gedurende WOII
 - ▶ **Niet bevestigd**
- ▶ Een afname van ongelijkheid na invoering Mammoetwet
 - ▶ **Niet bevestigd**